

DE DECIMALE CLASSIFICATIE

025.4 : 616.314

Ter verklaring van de geheimzinnige en ingewikkelde wiskundige formules die wij den lezer op omslag en boven eenige oorspronkelijke bijdragen van het Januari-nummer hebben voorgetooverd, deden wij in dat nummer reeds mededeeling van het feit, dat wij met 1 Jan. 1925 zijn begonnen ons Tijdschrift zoowel als de daarin verschijnende oorspronkelijke artikelen te classificeeren volgens het „decimale” systeem.

Wij achten dit van voldoende belang hierop, gelijk wij toezegden, nader terug te komen, omdat wij gelooven, dat vele onzer lezers, ook zij, die er geen direct gebruik van zullen maken om orde in hun, naar het chaotische neigende boekerij te stellen, wel eens nader kennis wilden maken met dit vernuftige en practische systeem, dat eerst dan zijn volledige waarde zal verkrijgen, wanneer de deelname van alle cultuurvolken een feit zal zijn. En wij gelooven in die toekomst, omdat het algemeen belang meebrengt, dat internationaal slechts één systeem zal worden gebezigd en omdat het decimale stelsel meerdere voordeelen biedt boven welk ander ook. Juist omdat dit stelsel, zoo uitgesproken *internationaal* is. Het gebruik van cijfers, gangbaar in Amerika of Frankrijk, Rusland of Engeland waarborgt zijn internationale uniformiteit: Tandheelk. pathologie of kortweg de Tandheelkunde is 616.314 voor de geheele beschaafde wereld. Vergelijkt men b.v. dit stelsel met het alphabetische, dan springt mijn drievoudig voordeel gemakkelijk in 't oog.

1. Alfabetisch kan een register slechts nationaal zijn, tenzij gesteld in Latijn, Esperanto enz., wat praktisch te veel bezwaren heeft.
2. Alfabetisch is de te classificeren stof als zoodanig niet gegroepeerd.
3. Alfabetisch is het zeer moeilijk een idee steeds door één woord weer te geven, waar er meerdere synoniemen zijn. In het Dec. Syst. geeft de formule de idee weer, niet het woord.

Het decimale stelsel heeft dan ook langzamerhand zijn weg in de wereld gevonden en nog onlangs kwam ons een brochure in handen, uitgegeven door de Russische Sovjet Republieken, waaruit bleek, dat men ook daar dit stelsel had ingevoerd. De daarin beschreven wet, die van alles wat in Rusland gedrukt wordt, een bepaald aantal exemplaren opeischt voor de verschillende staats- en universiteits bibliotheken, zou men gaarne in de minder rood bestuurde landen ter navolging aanbevelen.

Het systeem is in 1873 uitgedacht door *Melvil Dewey*, bibliothecaris aan de universiteit van Columbia (New-York). Later heeft het Internationaal Instituut voor Bibliografie, met zetel te Brussel, dit stelsel aanvaard en van den uitvinder machtiging gekregen het oorspronkelijk ter registratie van boeken bedoelde stelsel te completeeren ten einde een universeel overzicht te krijgen van *alles* wat op wetenschappelijk gebied het licht ziet. En op deze wijze is de oorspronkelijke Deweytafel uitgebreid tot meer dan 35.000 rubrieken, waarin elke denkbare stof op exacte wijze is ondergebracht.

Toen in 1909 de F. D. I. op het congres te Berlijn de Commissie voor Documentatie Statistiek en Bibliografie instelde, werd daar besloten tot het invoeren van het Decimale stelsel bij het creëren van een Internationale Tandheelkundige Bibliotheek. De oorlog heeft natuurlijk remmend gewerkt op den buitengewoon belangrijken arbeid dezer commissie. In 1920 deed zij het licht zien aan een lijvig boek. „Manuel pour

la Classification Décimale des écrits et documents relatifs à la Stomatologie et à l'odontologie."

Het doel van dit werk was driedelig. Eerstens deed het groote tandheelkunde-organen een middel aan de hand op praktische en systematische wijze hun documenten te registreren; ten tweede moest het de wetenschappelijke internationale samenwerking vergemakkelijken en ten derde was het bedoeld als hulpmiddel voor practici en onderzoekers om wegwijs te worden in den onmetelijken stroom van publicaties op tandheelkundig gebied, waarmee de laatste deceniën de wereld verrijkt was.

Het werk is als volgt te verdeelen. Het eerste deel is bedoeld als introductie, geeft een kort overzicht van de werking der decimale classificatie en de principes waarop het berust. Het tweede deel is gewijd aan een theoretisch exposé. In den breede wordt hier de vorming der formules uitgesponnen, de tafels in elkaar gezet van tandheelkunde en stomatologie. Volgen verder de methoden ter aanwending van het decimale stelsel voor het registreren, het inlasschen en het nazoeken. Het hoofdbestanddeel vormen de *uitgewerkte tafels voor stomatologie en tandheelkunde*, benevens enkele annexe rubrieken, ontleend aan andere wetenschappen. Achterin vindt men de Alfabetische Index, die het nazoeken van het bij elke behandelde stof behoorende index-nummer zeer vergemakkelijkt. Deze uitgewerkte tafels, waarin men na geringe moeite volkomen wegwijs kan worden, maken het mogelijk voor elk denkbaar tandheelkundig onderwerp de passende formule te vinden. Zij zijn als 't ware gelicht uit de universeele index, de groote bijbel van al 't menschelijk weten op de plaats waar met 616.31 de Pathologie van de mondholte, de Stomatologie begint om te eindigen met de laatste onderverdeling van 616.314 de Tandheelkunde.

Wij hebben gemeend ter nadere verduidelijking en mede op verzoek van Dr. Huet te Brussel, een der groote promotoren van het Decimale stelsel, eenige belangrijke hoofdstukken van het hierboven aangehaalde werk te moeten vertalen. Be-

halve een korte verklaring van het systeem, geven wij ook een overzichtstabel, waarin alle wetenschappen en van enkele de voornaamste verdeelingsrubrieken zijn opgenomen. ¹⁾

G. D. M.

BEKNOPT OVERZICHT VAN DE DECIMALE CLASSIFICATIE

Oorsprong — Gebruikte teekens.

De „decimale” indeeling van bibliografische documenten werd uitgedacht door den Amerikaan Dewey, in 1873 en meer en meer vervolmaakt naarmate zich bij de groote onderwijsinrichtingen hieraan de behoefte deed gevoelen door de evolutie der wetenschappen. Zij is samengesteld met behulp van cijfers en andere teekens, gerangschikt in streng bepaalde volgorde, maar die ruimte laat aan een onbeperkt inlasschen van nieuwe elementen zonder de waarde der voorafgaande te verstoren.

Grondgedachten van het systeem.

Om een serie van verdeelingsgetallen te verkrijgen heeft men het menscheijk weten verdeeld in *tien groote klassen*, elk van deze in *negen andere*, die wederom in negen en zoo verder.

Veronderstellen we het intellectueel domein voorgesteld door de eenheid, dan verkrijgt men aldus een encyclopedische indeeling, waarvan de „divisies” en „subdivisies” worden voorgesteld door de breuken.

Men heeft aan dit systeem den naam „decimaal” gegeven, ofschoon de plaats der cijfers en — zooals we later zullen zien —

¹⁾ In 1898 reeds vatte Arthur Black het plan op de tandheelk. publicaties in één Index te vereenigen. Hij gebruikte daartoe het Dewey-systeem maar heeft getracht dit te vereenvoudigen. In de rubriek 617 = chirurgie is de onderverdeeling 6, die voor de tanden dus: 617.6. Vanuit deze formule heeft Black de tandheelkunde onderverdeeld op zijn eigen wijze. Het getal 617.6 verving hij door de letter D. In April 1922 zag de eerste jaarlijksche Index of the Periodical Dental Literature over 1921 het licht, terwijl tevoren reeds de perioden 1911—1915 en 1916—1920 waren verschenen. Met alle respect voor dezen arbeid die echter slechts de in 't Engelsch gepubliceerde werken bevat, meenen wij toch, dat de F. D. I. wèl deed niet van het oorspronkelijke Decimale stelsel af te wijken, waardoor de tandheelkunde haar plaats in het universum der wetenschap blijft behouden.

der gebruikte teekens niet uitdrukt hun waarde, maar hun onderwerpelijk verband, hun „afstamming”.

De tien hoofd-klassen zijn de volgende:

- 0.0 Algemeene werken. Bibliografie.
- 0.1 Wijsbegeerte.
- 0.2 Godsdienst. Theologie.
- 0.3 Sociale wetenschappen. Rechten.
- 0.4 Philologie.
- 0.5 Natuurwetenschappen.
- 0.6 Toegepaste wetenschappen.
- 0.7 Schoone kunsten.
- 0.8 Letterkunde.
- 0.9 Geschiedenis en aardrijkskunde.

We willen de vorming der onderverdeelingen met een voorbeeld toelichten. De toegepaste wetenschappen 0.6 bevatten:

- 0.61 geneeskunde.
- 0.62. technische wetenschappen,
enz.

De rubriek 0.61 wordt op haar beurt verdeeld in:

- 0.611 anatomie,
- 0.612 physiologie,
- 0.616 pathologie.

Zoo vindt men in deze laatste „subdivisie”:

0.616.3 de pathologie van de mondholte, die, weer onderverdeeld volgens de regelen van de kunst ten slotte voor:
pathologie van de tanden het getal geeft: 0.616.314.

En zoo is een willekeurige verdere verdeeling steeds mogelijk, zonder dat de nieuwe toevoegingen ook maar in 't minst de betekenis der voorafgaande verminderen.

Decimale indicaties, omgezet in heele getallen.

In de praktijk laat men gemakshalve zoowel de nul der eenheden als de comma weg en schrijft men de indicaties in den vorm van heele getallen.

Men schrijft aldus:

- 0. Algemeene werken. Bibliografie.
- 1. Filosofie.
- 2. Godsdienst. Theologie.
- 3. Sociale wetenschappen. Rechten.
- 4. Philologie.
- 5. Natuurwetenschappen.

6. Toegepaste wetenschappen.
7. Schoone kunsten.
8. Letterkunde.
9. Geschiedenis en aardrijkskunde.

Het hierboven aangehaalde voorbeeld wordt dan: 616.314 en dient te worden gelezen: zeshonderd zestien, drie honderd veertien. Men heeft dus alleen maar in 't oog te houden, dat alle indicatie-getallen in de decimale classificatie verondersteld worden te zijn voorafgegaan door een nul en een comma.

Combinatie-teekens van algemeenen aard.

Ten einde in de registers het oneindig onderverdeelen van een zelfde hoofdcijfer te vermijden en het naslaan te vergemakkelijken, heeft men bepaalde onderverdelingen betreffende den vorm, de plaats, de taal, den tijd en de betrekking, gelijk gegroepeerd voor de geheele classificatie door gebruik te maken van *verzamel- of combinatieteekens*.

Deze teekens, ontleend aan de wiskunde, zijn de volgende:

(0) De haakjes, gebruikt om getallen beginnend met nul, beteekenen onderverdeling naar den vorm, bestemming of specialen aard van het onderwerp.

Voorbeelden: (02) arbeid in den vorm van hand-
leiding.
..... (05) geregelde (periodieke) publi-
catie.

(.) Zijn de haakjes geplaatst om getallen beginnend met een ander cijfer dan nul dan beteekent dit: plaats, land.

Voorbeelden: (44) in Frankrijk.
..... (493) in België.
..... (492) in Nederland.

= Het gelijkteeken dient om aan te geven de taal, waarin het werk is geschreven.

Voorbeeld: = 2 geschreven in 't Engelsch.

« » Aanhalingssteekens omgeven de cijfers, die een jaartal of datum aanduiden; onderverdeling van tijd.

Voorbeelden: «17» in de 18e eeuw.
..... «1914» in 1914.

: De dubbele punt tusschen twee rubrieken wijst op een relatie daartusschen.

Voorbeeld: 17 Moraal.
7 Schoone kunsten.
17:7 Kunst en Moraal.

*Combinatie-teekens, speciaal voor de geneeskunde.
(Aanvullende onderverdeling der geneeskunde).*

Ten einde het mogelijk te maken, dat in bepaalde takken van wetenschap sommige voor die wetenschap karakteristieke begrippen op een algemeene wijze kunnen worden voorgesteld, heeft men een serie teekens uitgedacht, die voor elk van die takken van wetenschap een speciale beteekenis hebben, welke zich dus wijzigt met de aanduiding der hoofd-materie.

In de *geneeskunde* worden de drie hieronder nader verklaarde teekens gebruikt respectievelijk om den aard van het ziekteproces, het oogpunt waaruit men de ziekte beschouwt en de gebezigde procédés en materialen aan te duiden.

..... **00.** De ingevoegde dubbele nul als combinatie-teeken gebruikt, dient ter onderverdeling van de tafels der geneeskunde volgens de verschillende pathologische processen, die zich in alle organen van het lichaam kunnen voordoen.

Voorbeelden: 002 Ontsteking van caries van
..... 005 Haemorrhagie,

..... **0.** De ingevoegde enkele nul geeft antwoord op de vraag naar welke bijzonderheden deze ziekten nader worden beschouwd.

Voorbeelden: 056 naar de predisposities.
..... 07 diagnostiek van
089 chirurgische behandeling van

..... **X.** Het vermenigvuldigingsteeken bepaalt de gebruikte materialen en de gevolgde procédés.

Voorbeelden: × 125 ge Vulcan. rubber.
..... × 46 het polijsten.

Verbindingsteekens.

Andere teekens hebben geen enkele waarde voor het hoofdcijfer, maar dienen slechts om het ontcijferen der formules te

vergemakkelijken of een verbinding te brengen tusschen twee rubrieken of gedeelten daarvan.

. De punt wordt gebruikt om lange getallen te verdeelen, ten einde het lezen gemakkelijk te maken. Men kan aldus in een formule een reeks getallen, die een afgebakend begrip voorstellen, duidelijker doen uitkomen.

.... Dit teeken wijst er op, dat cijfers zijn weggelaten aan het begin van het getal.

+ Het plusteeiken dient om van een werk, handelend over tot verschillende rubrieken behorende, onderwerpen, de classificatie-formules te vereenigen.

[Het haakje wordt gebruikt, zoodra de wiskundige orde van de cijfers niet meer overeenkomt met de logische volgorde.

B.v.: 616.314 089.29 $\times 7$ $\times 9$
 Tanden brugwerk instrum. reparatie
 beteekent reparatie van instrumenten gebruikt bij brugwerk.

Maar: 616.314 089.29 $\times 9$] $\times 7$
 beteekent: instrumenten ter reparatie van brugwerk, waarbij men het haakje dus kan gebruiken om de saamhoorigheid der eerste formule te verduidelijken.

Noodzakelijk is het, ter vermindering van dubbelzinnigheden, b.v. in die gevallen waar het relatieteeiken : wordt gebruikt in gecombineerde getallen, b.v.:

016 : 616 (05) Bibliographie van medische Tijdschriften,
 waarin 0.16 = bibliographie,
 616 = medicijnen,
 (05) = periodiek.

Zou men nu: Periodieke medische bibliographie willen aangeven, dan is het duidelijk dat in:

016 : 616] (05)
 het haakje onmisbaar is.

Tenslotte is men internationaal overeengekomen dit teeken te gebruiken ter insluiting der decimale classificatie-formules in die gevallen, waar verwarring met andere cijfer-stelsels mogelijk is.

Tafel van volgorde der classificatie-getallen en verzamelteekens.

1 2 3 4 5 6 7 8 9	} Classificatie-getallen.
(O.)	} Combinatietekens van algemeen aard. (Algemeene onderverdeeling)
(.)	
=	
« »	
:	
...00)	} Combinatietekens van specialen aard. (Aanvullende onderverdeeling)
... 0	
... X)	

CLASSIFICATIE-OVERZICHT

Deze tafels bevatten slechts eenige algemeene rubrieken en kunnen dienen ter registratie van boeken in bibliotheken en van documenten in particuliere verzamelingen.

O Algemeene werken, handelend over boeken, als zoodanig, bibliografieën, bibliotheken, couranten, enz.

016: Bibliografieën over bepaalde onderwerpen.

De onderverdeelingen worden gevormd door de classificatie formules voorafgegaan door: voorbeeld: 016 : 616.314 tandheelk.

- 1 **Phylosofische werken, moraliteits-vraagstukken.**
- 2 **Werken over Geloofsvraagstukken.**
- 3 **Sociale wetenschappen en het Recht.**